

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 1.6.2011
COM(2011) 311 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU**

**Strateška vizija za evropske standarde: za boljšo in hitrejšo trajnostno rast evropskega
gospodarstva do leta 2020**

(Besedilo velja za EGP)

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

Strateška vizija za evropske standarde: za boljše in hitrejšo trajnostno rast evropskega gospodarstva do leta 2020

(Besedilo velja za EGP)

1. STRATEŠKA VIZIJA ZA STANDARDE V EVROPI

1.1. Evropski standardi

Standardi so prostovoljni dokumenti, ki opredeljujejo tehnične zahteve ali zahteve glede kakovosti za sedanje ali prihodnje proizvode, proizvodne postopke, storitve ali metode. Standardizacija je rezultat prostovoljnega sodelovanja med industrijo, javnimi organi in drugimi zainteresiranimi stranmi v okviru sistema, ki temelji na odprtosti, preglednosti in soglasju.

Standardi spodbujajo trgovino, saj znižujejo stroške in zmanjšujejo informacijsko asimetrijo med ponudbo in povpraševanjem, zlasti pri čezmejnih transakcijah. Več ekonometričnih študij je **na makroekonomski ravni dokazalo jasno povezavo med standardizacijo v gospodarstvu, rastjo produktivnosti, trgovino in splošno gospodarsko rastjo**. Korist standardizacije za gospodarstvo se lahko med različnimi državami EU znatno razlikuje. Študije kažejo, da lahko učinek standardov na letno rast BDP znaša od 0,3 do 1 odstotne točke. Po ocenah ta učinek v Nemčiji znaša 1 % bruto nacionalnega proizvoda, v Franciji 0,8 % in v Združenem kraljestvu 0,3 %.

Eden izmed edinstvenih vidikov prostovoljnega sodelovanja med industrijo, javnimi organi in drugimi zainteresiranimi stranmi v EU je naraščajoče število **evropskih standardov**, ki jih sprejmejo evropski organi za standardizacijo (European standardisation bodies, v nadaljnjem besedilu: ESO)¹ in veljajo v vsej EU. ESO so neodvisne organizacije zasebnega prava. Za industrijo so evropski standardi zgoščen prikaz dobre prakse na posameznem področju, saj povzemajo celotno strokovno znanje sodelujočih akterjev. **Velika večina evropskih standardov še vedno nastaja na pobudo industrije**, kar kaže, da ti instrumenti zadovoljujejo predvsem potrebe podjetij in se večinoma opirajo na zasebni sektor.

Evropska standardizacija je bila izjemno uspešna in en izmed dejavnikov pri oblikovanju notranjega trga za blago. Evropski standardi nadomeščajo nacionalne in pogosto nasprotujoče si standarde, ki lahko kot taki ustvarjajo tehnične ovire na nacionalnem trgu. Veliko evropskih standardov oblikujejo ESO na zahtevo Komisije. Znatno delež teh standardov, ki jih ESO sprejmejo na zahtevo Komisije, so tako imenovani „usklajeni standardi“, ki zagotavljajo, da proizvodi izpolnjujejo bistvene

---

¹ ESO so: CEN (Evropski odbor za standardizacijo), CENELEC (Evropski odbor za standardizacijo v elektrotehniko) in ETSI (Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde).

zahteve iz usklajevalne zakonodaje. Skladnost z evropskim usklajenim standardom zagotavlja skladnost z veljavnimi zahtevami, vključno z varnostnimi zahtevami, iz ustrezne usklajevalne zakonodaje EU. Vendar je uporaba usklajenih standardov še vedno prostovoljna, zato lahko proizvajalec uporabi katero koli drugo tehnično rešitev, ki dokazuje, da njegov proizvod izpolnjuje bistvene zahteve. Delež evropskih standardov, ki so usklajeni standardi, se je v zadnjih dveh desetletjih s 3,55 % povečal na 20 % v letu 2009.

Evropski standardi in standardizacija so zelo učinkovita orodja politike za EU. Čeprav standardi in standardizacija prinašajo veliko več koristi evropskemu gospodarstvu, se uporabljajo kot instrumenti politike, s katerimi se med drugim zagotavljajo interoperabilnost omrežij in sistemov, pravilno delovanje enotnega trga, visoka raven varstva potrošnikov in okolja ter več inovacij in večja socialna vključenost.

Varstvo potrošnikov je zelo pomemben element mnogih evropskih standardov. Varstvo potrošnikov je običajno temeljni razlog za načrtovanje in sprejetje evropskega standarda. In obratno, če pride do težav z varnostjo proizvoda, ko je ta že na trgu (na primer po tržni inšpekciji), bi bilo treba ta problem upoštevati pri pripravi novega ali reviziji obstoječega standarda. Zato med standardizacijo, varnostjo proizvodov in tržnim nadzorom obstaja tesna povezava, ki bo okrepljena s prihodnjo revizijo zakonodajnega okvira na področju tržnega nadzora.

Evropski in drugi standardi so v digitalni družbi nepogrešljivi za zagotavljanje interoperabilnosti omrežij in sistemov, zlasti na področju IKT. V družbi, ki temelji na digitalni tehnologiji, se rešitve IKT uporabljajo v vseh gospodarskih sektorjih in tudi v vsakdanjem življenju. Rešitve, aplikacije in storitve IKT morajo biti povezljive in interoperabilne. Za interoperabilnost pa so potrebni standardi.

1.2. ... v hitro spreminjajočem se globalnem okolju

A svet se je spremenil. Standardi so bili nekoč omejeni na proizvode, danes pa se vse bolj uporabljajo za postopke in proizvodnjo ter zajemajo veliko različnih tem. **Evropska standardizacija bo imela v prihodnosti ključno vlogo na najrazličnejših področjih, ki bodo številčnejša kot danes** in zajemala vse od podpore evropski konkurenčnosti, varstva potrošnikov, izboljšanja dostopnosti za invalide in starejše do boja proti podnebnim spremembam in učinkovite rabe virov. Za hiter odziv na spreminjajoče se potrebe na vseh področjih bo potreben celovit, vključujoč, učinkovit in tehnično sodoben sistem evropske standardizacije. Sistem bo temeljil na prednostih obstoječega sistema, vendar bo moral biti tudi prožen in odziven pri reševanju vprašanj, ki se bodo pojavljala v prihodnosti.

Zlasti na področjih, na katerih je Evropa vodilna sila inovacij v razvoju novih vrst tržnega blaga, storitev in tehnologij – na primer pri električnih vozilih, varnosti, energetski učinkovitosti in inteligentnih energetskih omrežjih – se morajo evropski standardi pripraviti hitro z namenom uveljavitve na mednarodni ravni. To bi zagotovilo optimizacijo prednosti prvega na trgu ter okrepilo konkurenčnost evropske industrije. Čeprav je vloga ESO ključna, bo Komisija v primeru zamud pri pripravi standardov takoj sprejela zakonodajne ukrepe.

Evropski svet je 4. februarja 2011 potrdil, da je standardizacija ključni okvirni pogoj za spodbuditev zasebnih naložb v inovativne proizvode in storitve ter da je treba **postopke standardizacije pospešiti, poenostaviti in posodobiti**. Za evropsko gospodarstvo je bistveno, da se **evropska standardizacija še bolj prilagodi hitro se spreminjajočemu globalnemu okolju in gospodarskim razmeram**. Zaradi hitrega krajšanja inovacijskih ciklov, zbliževanja tehnologij, ostre globalne konkurence in novih globalnih akterjev se lahko pojavijo pomisleki glede vzdržnosti sistema evropske standardizacije pri prilagajanju na te izzive. V tej novi dobi globalizacije politična vloga postopka standardizacije ne more biti omejena na podporo evropski zakonodaji. Danes standardizacija na mnogih področjih vse bolj poteka na svetovni ravni ter pogosto prek dinamičnih in hitro delujočih forumov in konzorcijev, npr. na področju IKT. V tem okviru sta strateška raba standardov na eni strani in evropska standardizacija na drugi strateška prednost za zagotovitev konkurenčnosti EU ter ključno orodje za razširjanje znanja, interoperabilnost, validacijo novih idej in spodbujanje inovacij. Evropski standardi sicer lahko dopolnjujejo evropsko zakonodajo, vendar je ne morejo nadomestiti ali preprečiti, da ne bi obravnavala pomembnih vprašanj v EU.

Evropska standardizacija se bo razširila na nova področja in zajela nove teme. V hitro spreminjajočem se gospodarstvu, ki postaja vse bolj globalizirano, bodo standardi bolj kot kdaj prej postali neprecenljivo orodje za mednarodno trgovino. **Vendar bo uspešnost izvajanja evropskih standardov odvisna od legitimnosti in učinkovitosti postopkov njihovega sprejemanja.** Če želimo, da imajo evropski standardi vlogo na svetovni ravni, mora postopek nujno postati bolj vključujoč in hitrejši.

Standardizacija bo imela pomembno vlogo pri podpiranju strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast, kot to določa več vodilnih pobud. V okviru Unije inovacij² je poudarjeno, da je za spodbujanje inovacij potreben dinamičen in odziven sistem evropske standardizacije. Vodilna pobuda o industrijski politiki³ določa, da mora biti evropska standardizacija v hitro se spreminjajočem svetu izjemno odzivna, da bo lahko prispevala k evropski konkurenčnosti na svetovnem trgu ter zadostila potrebam industrije in javnih organov. Evropska digitalna agenda⁴ poudarja pomen standardov IKT pri zagotavljanju interoperabilnosti med napravami, aplikacijami, odložišči podatkov, storitvami in omrežji, vodilna pobuda Evropa, gospodarna z viri⁵ pa izpostavlja pomembno vlogo standardov pri spodbujanju ekoinovacij. Standardizacija je pomembna tudi za ukrepe politik, kot so sporočilo „Akt za enotni trg“⁶, sporočilo Trgovina, rast in svetovne zadeve⁷ ter strategija o invalidnosti 2010–2020⁸. Evropska standardizacija je obravnavana tudi v pregledu „Akta za mala podjetja“ za Evropo⁹. Sporočilo „Novi odgovor na spreminjajoče se sosodstvo“¹⁰ določa tudi, da morajo

---

² COM(2010) 546.

³ COM(2010) 614.

⁴ COM(2010) 245.

⁵ COM(2011) 21.

⁶ COM(2011) 206.

⁷ COM(2010) 612.

⁸ COM(2010) 636.

⁹ COM(2011) 78.

¹⁰ COM(2011) 303.

partnerske države uresničiti zaveze o prevzemu standardov EU v okviru pogajanj v zvezi s poglobljenimi in celovitimi sporazumi o prosti trgovini.

Sistem evropske standardizacije v podporo strategiji Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast bo moral uresničiti naslednje **strateške cilje**:

- (1) **Standardi morajo biti na voljo hitro, da se zagotovi interoperabilnost** med storitvami in aplikacijami na področju **informacijskih in komunikacijskih tehnologij**, da lahko Evropa v celoti izkoristi prednosti IKT. Najpomembnejši standardi IKT, ki se razvijajo v okviru ESO ali globalnih forumov in konzorcijev IKT, bi morali imeti, če so skladni z vrsto meril kakovosti, pomembnejšo vlogo pri izpolnjevanju ciljev javnih politik in družbenih potreb. Treba bi bilo omogočiti, da se ti standardi lahko uporabljajo v javnih naročilih ali prispevajo k oblikovanju politik in zakonodaji.
- (2) Standardizacija v EU bo še naprej bistveno prispevala k evropskemu gospodarstvu. Evropski standardi so **pomembno strateško orodje, s katerim podjetja povečujejo svojo konkurenčnost**. Ker evropske standarde uporabljajo zlasti podjetja kot orodje za lažji prodor inovativnega blaga na trge ter nižanje stroškov proizvodnje, **morajo standardi slediti vse hitrejšim ciklom razvoja proizvodov**.
- (3) **Evropski standardi, ki jih razvijajo evropski organi za standardizacijo, se bodo morali prilagoditi naraščajočemu povpraševanju kot orodje v podporo mnogim evropskim politikam in zakonodaji**. Evropska standardizacija ima in bo imela znaten vpliv pri krepitvi enotnega trga blaga in storitev ter preprečevanju ustvarjanja ovir za trgovino v EU. Uporaba standardov kot orodja politike je mogoča zaradi dolgoletne tradicije trdnega partnerstva med prostovoljnimi strokovnjaki iz industrije, javnimi organi EU, ESO, nacionalnimi organi za standardizacijo (National Standardisation Bodies, v nadaljnjem besedilu: NSB) in drugimi organizacijami, ki razvijajo standarde. ESO so pristojni za razvoj in sprejemanje evropskih standardov ob posvetovanju s svojimi člani¹¹.
- (4) **Evropski standardi bodo vplivali na vse več skupin v evropski družbi**, vključno s podjetji vseh vrst in številnimi posamezniki. Standard je rezultat soglasja, ki ga dosežejo tisti, ki sodelujejo pri njegovem razvoju. Da standard sprejmejo podjetja in potrošniki, je bistveno, da so udeleženci dovolj raznoliki. **Sistem evropske standardizacije mora zato postati čim bolj vključujoč**, pri čemer morajo biti vsi partnerji zavezani sistemu, temelječemu na osrednjih vrednotah odprtosti, preglednosti in znanstvene trdnosti. Za stalno izboljševanje struktur in upravljanja standardizacije bo potrebno tudi učinkovito in tesnejše sodelovanje med vsemi partnerji, predvsem med evropskimi organi za standardizacijo in med nacionalnimi organi za standardizacijo na eni strani ter javnimi organi in zakonodajalci na drugi.

---

¹¹ Člani CEN in CENELEC so nacionalni organi za standardizacijo, članstvo ETSI pa je mešano, saj akterji iz industrije kot člani neposredno sodelujejo pri razvoju standardov, nacionalni odbori pa so vključeni v končno fazo potrjevanja evropskih standardov.

- (5) Standardi imajo pomembno vlogo pri **spodbujanju konkurenčnosti evropskih podjetij na svetovnem trgu**, saj jim omogočajo dostop do tujih trgov in oblikovanje poslovnih partnerstev po vsem svetu.

V tej strategiji je predstavljen sveženj zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov. Zakonodajni ukrepi so zajeti v priloženem predlogu uredbe o standardizaciji, ki posodablja in združuje obstoječo evropsko zakonodajo, priložena pa mu je ocena učinka¹². Nezakonodajni ukrepi vključujejo ukrepe, ki jih bo sprejela Komisija, ter vrsto priporočil drugim akterjem v sistemu evropske standardizacije.

Vsi ti ukrepi temeljijo na rezultatih obsežnega pregleda sistema evropske standardizacije, ki je bil izveden v obdobju 2008–2010, vključno s poročilom EXPRESS¹³, dvema javnima posvetovanjema, belo knjigo o posodobitvi standardizacije IKT v EU¹⁴ in vrsto poglobljenih študij. Strategija temelji tudi na poročilu Evropskega parlamenta iz oktobra 2010 o prihodnosti evropske standardizacije¹⁵, ki poudarja, da se je treba opreti na prednosti in temeljne vrednote obstoječega sistema, izboljšati njegove šibke točke ter doseči pravo ravnotežje med evropsko, nacionalno in mednarodno razsežnostjo.

Pomembnost evropske standardizacije za evropsko gospodarstvo in konkurenčnost evropskih podjetij pomeni, da bo dolgoročneje treba bolj redno ocenjevati, ali se je sistem evropske standardizacije zmožen prilagajati hitro spreminjajočemu se okolju ter prispevati k notranjim in zunanjim strateškim ciljem Evrope, zlasti na področju industrijske politike, inovacij in tehnološkega razvoja. Prvo ocenjevanje se bo začelo najpozneje leta 2013.

2. EVROPSKA STANDARDIZACIJA V PODPORO INDUSTRIJSKI POLITIKI IN INOVACIJAM

V dobi vse ostrejših globalnih konkurenca, staranja evropskega prebivalstva in proračunskih omejitev je evropska konkurenčnost odvisna od naše zmožnosti za spodbujanje inovativnih proizvodov, storitev in postopkov. Zato so inovacije v središču strategije Evropa 2020 ter vodilnih pobud Komisije o „Industrijski politiki“¹⁶ in „Uniji inovacij“¹⁷.

Koristi standardov za evropsko industrijo so neizmerne. Standardi omogočajo prihranke večinoma iz ekonomije obsega, predvidevanje tehničnih zahtev, manjše transakcijske stroške in dostop do standardiziranih sestavnih delov. V skladu s

---

¹² Z oceno učinka se vrednoti tudi ustreznost dejavnosti standardizacije, ki prejemajo finančno pomoč EU, glede na potrebe politik in zakonodaje EU v skladu s členom 6(2) Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 2006 o financiranju Evropske standardizacije.

¹³ Strokovni svet za pregled evropskega sistema standardizacije (EXPRESS), „Standardizacija za konkurenčno in inovativno Evropo: vizija za leto 2020“, poročilo za Evropsko komisijo, 2010. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/files/express/exp_384_express_report_final_distrib_en.pdf.

¹⁴ COM(2009) 324 z dne 3. 7. 2009.

¹⁵ A7-0276/2010.

¹⁶ COM(2010) 614.

¹⁷ COM(2010) 546.

Svetovno banko¹⁸ je ena najpomembnejših gospodarskih koristi standardov krepitev proizvodne in inovacijske učinkovitosti. Dobaviteljem omogočajo, da s proizvodnjem velikih homogenih serij dosežejo nižje stroške na enoto. Poleg tega proizvajalci z osredotočanjem na omejeno število različnih proizvodov pridobijo znanje in izkušnje. Naslednja korist je lažji dostop na trg zaradi večje konkurenčnosti, ki je posledica večje učinkovitosti, nižjih stroškov trgovanja, poenostavljenih pogodbenih obveznosti (lastnosti in funkcionalnost proizvoda so zaradi standardov jasni) ter večje kakovosti. Standardi zagotavljajo tudi boljše odnose z dobavitelji in kupci zaradi okrepljene varnosti za potrošnike, večjega zaupanja, manjšega tveganja v zvezi z odgovornostjo in večje izbire dobaviteljev iz istih, zgoraj navedenih razlogov. Minimalni varnostni standardi so najbolj neposreden primer standardov za reševanje težav z nepopolnimi informacijami. Evropski standardi so izjemno pomembni za konkurenčnost podjetij na področju prometa, strojev, elektrotehničnih proizvodov in drugih predelovalnih industrij ter na področju telekomunikacij.

Dobro oblikovani in pravočasno pripravljeni standardi lahko spodbujajo **inovacije** na številne načine. Obstoječi standardi lahko kodificirajo in razširijo najnovejši tehnični razvoj različnih tehnologij. Poleg tega lahko z zagotavljanjem interoperabilnosti med novimi in obstoječimi proizvodi, storitvami in postopki pospešijo uvajanje inovativnih proizvodov, na primer na področju ekološkega oblikovanja, inteligentnih energetskih omrežij, energetske učinkovitosti zgradb, nanotehnologije, varnosti in e-mobilnosti. V nekaterih primerih lahko inovacije lažje dosežejo tržno sprejemanje, če izpolnjujejo obstoječe standarde varnosti, kakovosti in zmogljivosti. Standardi interoperabilnosti lahko okrepijo tehnološko platformo za druge inovacije, zlasti v storitvenem sektorju (na primer z uporabo mobilnih storitev LTE kot platforme za mobilne poslovne rešitve ali platform za javno računalništvo v oblaku za aplikacije e-uprave).

Standardi lahko pomagajo zapolniti vrzel med raziskavami in tržnimi proizvodi ali storitvami. Standard lahko kodificira rezultate raziskav, financiranih z javnimi sredstvi, ti pa se lahko nato uporabijo kot podlaga za nadaljnje inovacije. Tak sistem je lahko zelo učinkovit mehanizem za prenos znanja in tehnologije. Vendar pri podpiranju inovacij celoten potencial standardizacije žal ni izkoriščen. Še vedno je treba podrobneje pojasniti, kakšno je vzajemno delovanje različnih kanalov, prek katerih lahko standardi spodbujajo inovacije.

Znanstvene dejavnosti so ključni prispevek v postopku standardizacije. Metodologije, postopki in materiali, na podlagi katerih se razvijejo standardi, so delno ali v celoti opredeljeni z razpoložljivim znanstvenim znanjem. Dejansko so **prednormativne raziskave** pogoj za mnoge obetavne industrijske aplikacije, saj se na tak način vzpostavljajo enaki konkurenčni pogoji za industrijsko sodelovanje ter predvidljiv zakonodajni okvir za prihodnji razvoj trga.

Na evropski in nacionalni ravni je potreben sistematičen pristop k raziskavam, inovacijam in standardizaciji, da se izboljša izkoriščenost rezultatov raziskav ter da lahko najboljše ideje dosežejo trg in se uspešno uveljavijo.

¹⁸

Quality Systems and Standards for a Competitive Edge (pripravili J. Luis Guasch, Jean-Louis Racine, Isabel Sánchez in Makhtar Diop), Mednarodna banka za obnovo in razvoj/Svetovna banka, 2007.

Če naj se standardi z znanstveno razsežnostjo vključijo v politiko Evropske unije, je treba opredeliti postopke, s katerimi se bo zagotovilo, da so standardi nepristranski, zanesljivi in temeljijo na uravnoteženih znanstvenih dokazih ter upoštevajo učinke v vsem življenjskem ciklu proizvodov in storitev. Poleg rezultatov, ki so relevantni za standardizacijo in pridobljeni v okviru raziskovalnih projektov, financiranih s sredstvi EU, ter drugih virov, **bo Skupno raziskovalno središče Evropske komisije z znanstvenim prispevkom na svojem strokovnem področju** zagotovilo, da standardi upoštevajo gospodarsko produktivnost ter družbene potrebe, kot sta okoljska trajnost in varnost. Z boljšim izobraževanjem in usposabljanjem na področju standardov je treba okrepiti tudi ozaveščenost o potencialnih sinergijah med raziskavami, inovacijami in standardizacijo. Poleg tega lahko standardi zajemajo lastniške tehnologije, zlasti v inovativnih dejavnostih. Zato morajo politike, ki urejajo pravice intelektualne lastnice ESO, zagotavljati ustrezno ravnotežje med interesi lastnikov tehnologij in interesi uporabnikov teh tehnologij, da se preprečijo omejevalni učinki na konkurenco.

Evropski standardi so pomembna faza pri trženju rezultatov raziskav in validaciji tehnologij. Standardi lahko to ključno vlogo izpolnjujejo samo, če sledijo razvoju tehnologij in vse **hitrejšim ciklom razvoja proizvodov**. V preteklosti so zaradi pripravljalnega obdobja pred začetkom standardizacijskih del skupaj s tremi do petimi leti, predhodno potrebnimi za razvoj evropskega standarda, standardi preveč zaostajali za hitro razvijajočimi se tehnologijami, zaradi česar so bili včasih zastareli že ob sprejetju. Položaj postaja vse težavnejši, saj naj bi se standardi uporabljali kot strateško sredstvo za spodbujanje inovacij in interoperabilnosti inovativnih proizvodov. Zato nekateri sektorji niso naklonjeni standardizaciji ali ne morejo izkoristiti pozitivnih učinkov standardov, kot je interoperabilnost.

Za izboljšanje tega položaja sta ključna dva dejavnika: učinkovito predvidevanje in načrtovanje standardizacije ter hitrost razvoja standardov. Predvidevanje in prognostične študije lahko pomagajo predvideti potrebe po razvoju standardov s povezovanjem tako nastajajočih tehnologij, njihovih raziskovalnih potreb za prihodnje proizvode in postopke z opredeljevanjem politik. Na teh področjih so mogoče številne izboljšave brez škode za osrednje vrednote sistema standardizacije, kot so vključevanje, soglasje in prostovoljna narava standardov.

Evropska komisija bo za izboljšanje načrtovanja svojih dejavnosti na področju standardizacije sprejela letni **delovni program za standardizacijo**, kot je opredeljeno v priloženem predlogu uredbe. V delovnem programu bodo opredeljene strateške prednostne naloge za evropsko standardizacijo, pooblastila¹⁹ in druge potrebne ukrepe. Prednost bodo imela inovativna področja v skladu z mehanizmi iz vodilne pobude Unija inovacij, kot so partnerstva za inovacije in dejavnosti Evropske komisije na področju spremljanja področij razvoja inovacij. Predlagana uredba bo poleg tega poenotila postopek nasprotovanja usklajenim standardom, sprejetim za izvajanje v okviru zakonodaje EU. Sredstva Komisije za evropsko standardizacijo se bodo dodeljevala v skladu s prednostnimi nalogami, določenimi v letnem delovnem programu.

---

¹⁹ Pooblastila so zahtevki za ESO za izvajanje dejavnosti v zvezi z načrtovanjem ali razvojem standardov.

Večina zainteresiranih strani meni, da bi bilo **treba postopke evropske standardizacije pospešiti, poenostaviti in posodobiti**. S **finančno podporo EU** za ESO se bo zato spodbujalo stalno izboljševanje rezultatov ESO. Komisija bo v svojih zahtevkih za standarde določila roke, ESO pa bodo finančno pomoč prejeli, če bodo izpolnjevali merila, med drugim glede hitrosti razvoja standardov, ustrezne zastopanosti zainteresiranih strani ter kakovosti, ustreznosti in pravočasnosti pripravljenih standardov. Cilj Komisije je, da se povprečni čas, potreben za razvoj evropskih standardov ali evropskih standardizacijskih dokumentov, ki jih zahteva Komisija, do leta 2020 zmanjša za 50 %²⁰.

Finančna podpora bo odvisna zlasti od tega, ali bodo ESO izboljševali **učinkovitost evropskega sistema standardizacije** ter osrednji sekretariati izpolnjevali zastavljene cilje. Sprejeti so bili že nekateri ukrepi, kot na primer ustanovitev skupnega centra za upravljanje CEN-CENELEC v okviru skupnega generalnega direktorata. Vendar morajo ESO zdaj posodobiti svoje notranje postopke, na primer tako da preučijo in prevzamejo dobre prakse drugih organizacij, ki razvijajo standarde, ter izboljšajo medsebojno sodelovanje in sodelovanje z drugimi organizacijami. ESO morajo tudi povečati ozaveščenost o obstoječih mehanizmih za reševanje sporov ter zagotoviti, da se s temi mehanizmi doseže soglasje v ustreznem časovnem okviru.

Finančna podpora za naročene dejavnosti standardizacije bo še naprej glavno gonilo razvoja **standardov, katerih temeljna funkcija je podpora javni politiki in zakonodaji EU**. Komisija bo poleg tega nadaljevala s spodbujanjem prevajanja usklajenih standardov v uradne jezike EU.

Ukrepi

- (1) V skladu s priloženim predlogom uredbe bo Komisija pripravila **letni delovni program**, v katerem bodo opredeljene prednostne naloge evropske standardizacije in potrebna pooblastila z ustreznimi roki. Komisija bo delovni program določila po obširnem posvetovanju z ustreznimi zainteresiranimi stranmi.
- (2) Komisija bo pozvala k hitri pripravi in sprejemanju **evropskih standardov za inovativne proizvode in storitve**, na primer na področju ekološkega oblikovanja, inteligentnih energetskih omrežij, energetske učinkovitosti zgradb, nanotehnologije, varnosti in e-mobilnosti.
- (3) ESO bodo prejeli finančna sredstva Komisije, če bodo izpolnjevali **merila učinkovitosti** in dosegali opredeljene **cilje**, med drugim glede optimizacije hitrosti razvoja standardov in posodobitve delovnih postopkov. ESO bi morali povprečni čas, potreben za razvoj evropskih standardov ali evropskih standardizacijskih dokumentov, ki jih zahteva Komisija, do leta 2020 zmanjšati za 50 %. Uredba bo poleg tega poenotila in skrajšala postopek nasprotovanja usklajenemu standardu.
- (4) Za vključitev standardov z znanstveno razsežnostjo v politiko Evropske unije bo Komisija sprejela vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da so podlaga postopka evropske standardizacije **nepristranski, zanesljivi in uravnoteženi znanstveni dokazi**. Poleg rezultatov, ki so relevantni za standardizacijo in so pridobljeni v okviru

²⁰

Zmanjšanje povprečnega časa razvoja s 36 na 18 mesecev do leta 2020.

raziskovalnih projektov, financiranih s sredstvi EU, in iz drugih virov, bo Skupno raziskovalno središče Evropske komisije z znanstvenim prispevkom na svojih strokovnih področjih zagotovilo, da standardi upoštevajo gospodarsko konkurenčnost, družbene potrebe, vprašanja varnosti in vpliv na okolje v vsem življenjskem ciklu.

- (5) ESO, države članice in drugi organi za standardizacijo morajo okrepiti **ozaveščenost in izobraževanje** o standardizaciji ter potencialne povezave z raziskovalnimi projekti. Z usposabljanjem, dejavnostmi za večjo ozaveščenost in ciljnim delavnicami je treba izboljšati splošno poznavanje področja standardizacije.

3. STANDARDI KOT ORODJE ZA OBRAVNAVO KLJUČNIH DRUŽBENIH IZZIVOV

Na zelo pomembnih političnih in gospodarskih področjih lahko standardi strateško pospešijo razvoj inovativnih rešitev, vključno z uvajanjem IKT. Evropa enaindvajsetega stoletja se spopada z vrsto strateških izzivov, zlasti na področjih, kjer lahko standardi še posebej močno podprejo politiko EU, kot so varstvo potrošnikov, dostopnost, podnebne spremembe, učinkovita raba virov, varnost in civilna zaščita, varstvo osebnih podatkov in varstvo zasebnosti²¹ ter uporaba IKT za interoperabilnost na enotnem digitalnem trgu.

Standardi imajo pomembno vlogo pri podpiranju **varstva potrošnikov**, zlasti z zagotavljanjem varnostnih parametrov v standardih, ki utemeljujejo domnevo o skladnosti z Direktivo o splošni varnosti proizvodov²². Komisija zato pripravlja predlog, s katerim bo zagotovila hitrejšo sprejemanje pooblastil za evropske standarde in okrepila njihovo vlogo v Direktivi.

Standardizacija je že ključno orodje za **izboljšanje dostopnosti za invalide in starejše**. Približno desetina vseh evropskih državljanov ima neko obliko invalidnosti, s staranjem prebivalstva v Evropi pa se bo ta delež še povečal. Standardi, ki upoštevajo vprašanja dostopnosti po načelu „oblikovanje za vse“²³, lahko znatno prispevajo k premagovanju ovir in invalidom omogočijo udeležbo v vseh vidikih družbenega življenja. To načelo izboljšuje enak odstop vseh ljudi do zaposlitve, infrastrukture, prevoza, zdravstvenih ustanov, informacijskih in komunikacijskih sredstev, izobraževanja, dejavnosti za prosti čas in kulture. Standardi, razviti v skladu s tem načelom, lahko podprejo tudi inovacije in oblikovanje resnično enotnega evropskega trga z dostopnimi proizvodi in storitvami za invalide in starejše. Postopki evropske standardizacije na področju socialnih storitev bi lahko bili način razširjanja **socialnih inovacij** na veliko število subjektov ter bi ponudnike konkretno spodbudili k napredovanju v pravi smeri. Zahteve glede dostopnosti je zato treba upoštevati pri vseh zadevnih standardizacijskih dejavnostih, med drugim z večjo vključenostjo organizacij, ki zastopajo invalide, izvedencev za dostopnost in drugih ustreznih strokovnjakov. Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov je za EU začela veljati 22. januarja 2011; ratificiralo jo je 17 držav članic, v ostalih državah članicah pa je še v postopku ratifikacije. V skladu s Konvencijo se države podpisnice zavežejo k upoštevanju univerzalnega oblikovanja pri pripravljanju standardov ter razvoju,

²¹ COM(2010) 609, „Celovit pristop k varstvu osebnih podatkov v Evropski uniji“.

²² Direktiva 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. decembra 2001 o splošni varnosti proizvodov.

²³ Pooblastilo M 473 „Oblikovanje za vse“.

širjenju in spremljanju izvajanja minimalnih standardov za dostopnost objektov in storitev, ki so namenjeni javnosti ali se zanjo opravljajo. Dejavnosti na področju evropske standardizacije lahko prispevajo k izvajanju Konvencije v Evropi.

Evropska standardizacija lahko podpre zakonodajo in politike na področju **podnebnih sprememb in zelene rasti ter spodbudi prehod na nizkoogljično gospodarstvo z učinkovito rabo virov**. Standardi pospešujejo učinkovitost rabe virov z integracijo zahtev glede meril za prenehanje statusa odpadka, trajnosti in možnosti recikliranja. Vloga standardov za merilne tehnike bo zlasti pomembna pri ocenjevanju vpliva emisij in učinkov na okolje, s čimer se bo izboljšala okoljevarstvena učinkovitost proizvodov in proizvodnih postopkov. Pri tem se spodbuja uporaba orodij za analizo življenjskega kroga, razvitih na ravni EU²⁴. To bo ključno tudi za razvoj novih trgov za okolju prijaznejše proizvode in storitve ter lažji vstop novih akterjev na trg. V prihodnosti bo treba pri pripravi standardov na drugih področjih upoštevati dejavnike, povezane z okoljem; ta postopek je poznan kot „integracija okoljevarstvenih zahtev“²⁵. Komisija priznava napredek, ki so ga ESO dosegli s podporo razvijalcem standardov pri določanju in razumevanju temeljnih učinkov na okolje ter opredeljevanju, ali je te učinke mogoče upoštevati pri razvoju standarda. Prizadevanja za učinkovito obravnavo okoljskih vprašanj v okviru NSB pa kljub temu ostajajo razdrobljena. Integracija okoljevarstvenih zahtev bi morala zato ostati glavna prednostna naloga za ESO in NSB. NSB morajo zlasti okrepiti udeležbo okoljevarstvenih nevladnih organizacij (NVO) v postopku razvoja standardov.

Pospešitev standardizacije je ključna za oblikovanje vseevropskega trga varnostnih proizvodov in je že prednostna naloga Komisije²⁶. Na področju varnosti je hitrost bistvenega pomena v boju proti novim in nastajajočim grožnjam, zato je treba v celoti izkoristiti hitre postopke standardizacije. Poleg tega bi morali biti standardi za nekatere varnostne aplikacije, kot so skenerji na letališčih ali tiskarski stroji za bankovce, dostopni samo subjektom, ki so opravili zahtevano varnostno preverjanje.

Ukrepi

- (6) Komisija bo pregledala **Direktivo o splošni varnosti proizvodov**, s čimer namerava zlasti okrepiti vlogo evropskih standardov ter skrajšati postopek njihovega sprejetja.
- (7) Komisija bo razširila **strateško rabo standardizacije** za podporo **zakonodaji in politikam na področju okolja in dostopnosti** ter na področju **civilne varnosti in zaščite**.
- (8) Države članice morajo v **standardizacijo na nacionalni ravni učinkovito vključiti zainteresirane strani, okoljske NVO in organizacije, ki zastopajo invalide in starejše**.

²⁴ *International Life Cycle Database Handbook* (<http://lct.jrc.ec.europa.eu/>); tekoče delo na področju vpliva proizvodov in podjetij na okolje (http://ec.europa.eu/environment/eussd/corporate_footprint.htm, http://ec.europa.eu/environment/eussd/product_footprint.htm).

²⁵ Glej pooblastila za ekološko oblikovanje, ki so že bila izdana za vrsto skupin proizvodov, npr. M/439, M/450, M/451, M/469, M/470.

²⁶ COM(2009) 691.

(9)	ESO in NSB morajo zagotoviti, da standardi v celoti upoštevajo dejavnike, povezane s potrošniki, okoljem in dostopnostjo, ter ustrezno vključiti zainteresirane strani, ki jih zastopajo.

4. VKLJUČUJOČI POSTOPEK RAZVOJA STANDARDOV

Moč prostovoljnega standarda je odvisna od moči soglasja, doseženega med postopkom njegovega razvoja. Močno soglasje je ključno za sprejem in uporabo standarda v industriji. Na področjih, kjer se standardi uporabljajo za podporo javni politiki in zakonodaji, je pomembno, da standarde sprejmejo druge zainteresirane strani. Vendar trenutno vse ustrezne zainteresirane strani niso zadostno zastopane v postopku standardizacije. Čeprav so **MSP** temelj evropskega gospodarstva, so večja podjetja tista, ki so bolje zastopana v različnih tehničnih organih za evropsko standardizacijo. Razlog za to je dejstvo, da imajo MSP malo zaposlenih in si lahko redko privoščijo razdelitev dela za enega zaposlenega, ki naj bi ustrezno število ur porabil za udeležbo pri razvoju standardov. Stroški z vidika potrebnega časa, potnih stroškov in članarin so sorazmerno previsoki.

Standardizacija prehaja na nova področja. Tradicionalno so bili standardi namenjeni tehničnemu usklajevanju. Danes se standardi razvijajo tudi za širšo uporabo znotraj organizacij, na primer za zagotovitev smernic za sisteme upravljanja, storitve ali okoljska in družbena vprašanja. Čeprav standarde razvijajo akterji v zasebnem sektorju, imajo tradicionalnejši standardi pogosto znaten učinek na širšo družbo, saj vplivajo na varnost in dobro počutje državljanov, učinkovitost omrežij, okolje in druga področja javne politike.

Zato **morajo biti MSP in družbene zainteresirane strani**, ki so predstavniki teh širših skupin (npr. potrošniki, sindikati, okoljske NVO, organizacije za invalide in invalidska podjetja), **tesno vključeni v postopek standardizacije**. Eden izmed načinov, da ESO uresničijo ta cilj, je zgledovanje po modelu, uporabljenem za razvoj usmerjevalnega standarda ISO²⁷ o družbeni odgovornosti, tako imenovane „alternativne proizvodne linije“. Ta model je zlasti pomemben za tista delovna področja, ki so zelo občutljiva, ali področja posebnega javnega interesa.

Odpri model članstva ETSI danes že omogoča neposredno udeležbo MSP. Pri CEN in CENELEC vključevanje MSP in družbenih zainteresiranih strani v razvoj evropskih standardov poteka prek NSB. To je posledica „**načela nacionalnih delegacij**“, pri čemer so interesi vseh nacionalnih zainteresiranih strani zastopani v okviru CEN in CENELEC prek njihovih NSB. Prednost tega načela je, da se veliko dela opravi na nacionalni ravni, zato so lahko stroški udeležbe in zlasti potni stroški nižji, upoštevajo pa se lahko tudi nacionalne posebnosti, kot je jezik. Ker se bo s tem načelom še nadalje spodbujal sistem standardizacije v okviru CEN in CENELEC, morajo biti NSB zmožni zagotoviti trdno podlago za doseganje soglasja. Nekateri NSB so na tem področju že dosegli velik napredek, drugi pa morajo biti bolj dejavni pri vključevanju zainteresiranih strani, ki tradicionalno niso sodelovale v postopku standardizacije. V nekaterih primerih je cena standardov še vedno ovira za dostop MSP in družbenih zainteresiranih strani. Z dobrimi praksami, kot so posebne cene ali

---

²⁷ ISO 26000.

sklopi po znižani ceni, se te ovire lahko premagajo, hkrati pa se lahko ohrani ali celo izboljša rentabilnost sistema.

CEN, CENELEC in ETSI v vseh svojih dejavnostih spoštujejo **temeljna načela standardizacije**²⁸, ki jih je oblikovala Svetovna trgovinska organizacija v okviru tehničnih ovir pri trgovinskem sporazumu²⁹. Na podlagi meril STO bi morali ESO in NSB prostovoljno razviti **shemo z merljivimi parametri, s katero bi pokazali, da NSB izpolnjujejo ta merila, ter zagotovili stalno izboljševanje sistema evropske standardizacije**.

Taka shema bi morala biti temelj prihodnjega **medsebojnega pregleda** NSB, ki bi moral zajemati druge vidike, kot so struktura stroškov, preglednost in učinkovitost. Tesnejše sodelovanje med NSB, vključno z izmenjavo dobrih praks ter partnerskimi projekti, bo prispevalo tudi k boljšemu delovanju NSB.

Okrepiti je treba tudi udeležbo MSP in družbenih zainteresiranih strani v evropskih odborih za standardizacijo, čeprav vprašanja časa in stroškov znatno ovirajo sodelovanje. ESO so sicer že začeli uvajati ukrepe za večjo udeležbo MSP v standardizaciji ter večje koristi MSP od standardizacije, vendar so potrebni nadaljnji ukrepi. Komisija bo zato še naprej finančno podpirala **udeležbo MSP in družbenih zainteresiranih strani v odborih za evropsko standardizacijo**³⁰. Poleg tega bo še nadalje spodbujala evropske organizacije, ki zastopajo MSP in družbene zainteresirane strani, tako da bo zagotavljala finančna sredstva za dejavnosti njihovih sekretariatov. CEN in CENELEC morata zagotoviti, da se priporočila iz poročila „Dostop MSP do evropske standardizacije“³¹ v celoti izvedejo, ter prilagoditi svoja notranja pravila, da se okrepi položaj evropskih združenj MSP in družbenih zainteresiranih strani.

Ukrepi

- (10) Komisija bo pozvala ESO, da ocenijo uvedbo **alternativnih in bolj vključujočih delovnih postopkov** („alternativna proizvodna linija“), zlasti za delovna področja, ki so zelo občutljiva, ali področja posebnega javnega interesa.
- (11) Komisija bo pozvala ESO IN NSB k oblikovanju prostovoljne sheme, s katero bi pokazali, da NSB izpolnjujejo merila za članstvo na podlagi **načel STO o tehničnih ovirah v trgovini** ter da ESO redno spremljajo izpolnjevanje teh meril. Komisija zahteva tudi, da ESO Komisiji letno poročajo o rezultatih tega spremljanja.
- (12) Komisija bo ESO in NSB pozvala tudi k oblikovanju sistema **medsebojnega pregleda**, s čimer se bo med drugim zagotovilo dejavno spremljanje širše udeležbe v postopku standardizacije.

²⁸ Temeljna načela so: preglednost, odprtost, nepristranskost, soglasje, učinkovitost, ustreznost in usklajenost.

²⁹ Tehnične ovire v trgovini Svetovne trgovinske organizacije: Priloga 3c: Kodeks dobrih praks za pripravo, sprejetje in izvajanje standardov: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/17-tbt_e.htm.

³⁰ Na primer z zbirko standardizacijskih orodij za mala in srednja podjetja (SMEST 1 & 2).

³¹ de Vries, Blind, Mangelsdorf, Verheul, van der Zwann, „SME access to European standardization“, Rotterdam, 2009.

(13)	Države članice morajo spodbujati sodelovanje nacionalnih organizacij, ki zastopajo MSP, in nacionalnih družbenih zainteresiranih strani , če je potrebno, tudi s finančno podporo.
(14)	Nacionalne organe za standardizacijo se spodbuja, da zagotavljajo standarde po posebnih cenah ali jih združijo v sklope po znižani ceni za MSP in družbene zainteresirane strani.
(15)	Okrepiti je treba položaj evropskih združenj, ki zastopajo MSP in družbene zainteresirane strani , med drugim z nadaljnjim zagotavljanjem finančne pomoči Komisije.

5. STANDARDIZACIJA IN EVROPSKI ENOTNI TRG STORITEV

Uspešen in v celoti delujoč evropski enotni trg je ključen za uresničevanje strategije Evropa 2020, kot je poudarjeno v okviru vodilne pobude „K aktu za enotni trg“³². Temelji enotnega trga so prosto gibanje delavcev ter prosti pretok blaga, storitev in kapitala. Na področju blaga je evropski sistem standardizacije že pomembno prispeval, predvsem z „novim pristopom“ k zakonodaji, katerega namen je preprečiti ustvarjanje tehničnih ovir za trgovino.

Čeprav se evropski standardi že splošno uporabljajo za promet in logistiko, poštnе storitve ter elektronska komunikacijska omrežja in storitve, **imajo prostovoljni evropski standardi manj pomembno vlogo pri podpiranju dokončne vzpostavitve enotnega trga storitev ter pospeševanju konkurenčnosti tega ključnega sektorja evropskega gospodarstva**. Storitve so danes ena glavnih gonilnih sil gospodarstva EU, saj predstavljajo več kot dve tretjini BDP EU ter so bile v preteklem letu vir vseh neto ustvarjenih delovnih mest. Vendar enotni trg storitev ni v celoti izkoriščen, saj se še vedno spopada s številnimi zakonskimi in upravnimi ovirami. Standardi lahko v tem okviru z izboljšanjem interoperabilnosti in kakovosti storitev znatno prispevajo k bolj evropskemu in uspešnejšemu storitvenemu sektorju ter inovativnejšemu in konkurenčnejšemu gospodarstvu.

Vendar se evropski standardi za storitve razvijajo počasi; v zadnjih letih so se standardi za storitve razvijali predvsem na nacionalni ravni in manj na evropski (453 novih nacionalnih standardov v obdobju 2005–2009 v nasprotju s samo 24 evropskih). Veliko število nacionalnih standardov lahko povzroči ovire v trgovini s storitvami znotraj EU, saj se morajo podjetja prilagajati vse večjemu številu različnih nacionalnih standardov na enotnem trgu.

Zato je v sporočilu Komisije „Akt za enotni trg – dvanajst pobud za okrepitev rasti in zaupanja“ med 12 ključnimi prednostnimi ukrepi, ki naj bi jih institucije EU sprejele pred koncem leta 2012, **razširitev sistema evropske standardizacije na storitve. Področje uporabe predlagane uredbe o evropski standardizaciji zato zajema prostovoljne standarde za storitve**, da se zmanjša verjetnost za nastanek nasprotujočih si in večkratnih nacionalnih standardov, Komisija pa lahko po ustreznem premisleku izda pooblastila za razvoj evropskih standardov za storitve.

³²

COM(2010) 608.

Odgovori na javno posvetovanje o reformi sistema standardizacije so pokazali, da predlog uživa široko podporo. Vendar predlagana uredba ne bo razširila obveščanja o osnutkih obveznih predpisov za proizvode na storitve, saj to ne sodi v njeno vsebino. Predlog ne bo spremenil sistema, po katerem je treba o osnutkih tehničnih predpisov za proizvode in storitve informacijske družbe obvestiti Komisijo in ostale države članice. Razširitev tega sistema na storitve se bo morda obravnavala pozneje v okviru pregleda Direktive 98/34/ES.

Evropski standardi za storitve morajo upoštevati javni interes ter temeljiti na soglasju in biti tržno usmerjeni, pri čemer morajo biti v ospredju potrebe gospodarskih subjektov in zainteresiranih strani, na katere imajo standardi neposreden ali posreden vpliv. Komisija se zato namerava posvetovati z zainteresiranimi stranmi v storitvenem sektorju, da zagotovili, da bodo vsi prihodnji standardi dejansko izpolnjevali zahteve tega preskusa tržne ustreznosti. **Skupina na visoki ravni za storitve podjetjem**, ki je bila predlagana v okviru sporočila Komisije „K aktu za enotni trg“³³ bi morala postati tudi forum za razpravo o teh in drugih vprašanjih, povezanih s standardizacijo storitev. Velika večina podjetij v storitvenem sektorju je malih podjetij. Sodelovanje MSP in družbenih zainteresiranih strani je zato ključno za postopek standardizacije.

Ukrepi

- (16) **Standardi za storitve** bodo zajeti v področje uporabe priložene nove uredbe o standardizaciji.
- (17) Komisija bo glede na povpraševanje na trgu in po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi zahtevala **razvoj prostovoljnih standardov za storitveni sektor, ki bodo tržno umerjeni, temeljili na soglasju ter upoštevali javni interes**.
- (18) Komisija bo ustanovila **skupino na visoki ravni za storitve podjetjem**, ki bo preučevala tudi vprašanja standardov v industriji.

6. STANDARDIZACIJA, INFORMACIJSKA IN KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA (IKT) TER INTEROPERABILNOST

IKT z letnim prometom v višini 660 milijard EUR **predstavljajo 5 % evropskega BDP**. Vendar je ta gospodarski učinek majhen v primerjavi z učinkom, ki ga ima vloga IKT na rast produktivnosti v vseh ostalih sektorjih. IKT poleg tega neposredno vplivajo na življenje državljanov, saj jih v EU več kot 250 milijonov dnevno uporablja internet, skoraj vsi Evropejci pa imajo mobilni telefon. Te spremembe so že znatno spremenile poslovni svet in družbo na mnoge načine ter se bodo še naprej pospešeno dogajale: privlačna vsebina in storitve, dostopne v učinkovitem spletnem okolju, spodbujajo povpraševanje po večji hitrosti in zmogljivosti, kar bo nato sprožilo ustanavljanje novih podjetij ter še inovativnejših storitev.

Standardi so potrebni za zagotavljanje interoperabilnosti med napravami, aplikacijami, odložišči podatkov, storitvami in omrežji, tako da lahko Evropa v

³³ COM(2010) 608.

celoti izkoristi prednosti IKT. Spodbujati je treba tudi uporabo standardov, vključno v okviru javnih naročil ter ustreznih politik in zakonodaje EU.

Z velikimi spremembami v IKT se je spremenila tudi standardizacija na tem področju. Ob tradicionalnih organizacijah za določanje standardov so postali atraktivnejši specializirani in večinoma globalni **forumi in konzorciji IKT** in precej izmed njih ima vodilno mesto med organizacijami za razvoj standardov IKT. Te vodilne organizacije poleg tega običajno uvajajo predpise, procese in postopke, ki so na splošno v skladu s tistimi, ki jih je STO določila za mednarodne standardizacijske organizacije. Kljub znatnim prizadevanjem ESO za tesnejše sodelovanje s forumi in konzorciji standardi, ki jih ti oblikujejo, niso zajeti v evropskih standardih.

Doseči je treba vsaj zadostno raven interoperabilnosti ter javnim naročnikom zagotoviti interoperabilne storitve in aplikacije IKT. To je treba doseči ob upoštevanju današnjih tehnologij, kjer na področjih, kot sta internet in svetovni splet, z vidika standardizacije prevladujejo forumi in konzorciji ter ne ESO. Komisija je zato za javno posvetovanje pripravila podrobne predloge za posodobitev evropske standardizacije na področju IKT v obliki bele knjige³⁴. Odzivi so bili pozitivni in Komisija bo zdaj nadaljevala z izvajanjem navedenih predlogov.

Uredba bo v skladu z „Evropsko digitalno agendo“³⁵ vzpostavila sistem, po katerem se lahko najpomembnejši **standardi IKT, ki jih razvijajo vodilni globalni forumi in konzorciji IKT, uporabljajo v javnih naročilih ter s tem pomagajo preprečevati vezanost na določeno tehniko in spodbujajo konkurenco** pri zagotavljanju interoperabilnih storitev, aplikacij in proizvodov IKT. V nekaterih primerih se lahko v postopkih za javna naročila zahteva uporaba standardiziranih vmesnikov, sprejetih na svetovni ravni, kadar so ti opredeljeni v okviru politik in strateških pobud, arhitektur in okvirov interoperabilnosti na področju IKT, če se uporabljajo načela odprtosti, poštenosti, objektivnosti in nediskriminacije ter upoštevajo direktive o javnih naročilih.

Izbrani standardi IKT bodo **dopolnili evropske standarde** in morajo izpolnjevati **merila kakovosti**. Ta merila, ki veljajo za postopke razvoja standardov in tudi za standarde, zajemajo vidike, kot so odprtost, preglednost in nevtralnost, ter uvajajo enake minimalne zahteve, kot jih ESO uporabljajo za obravnavo pravic intelektualne lastnine.

Komisija bo za evropske politike vse pogosteje uporabljala izbrane standarde IKT, ki jih razvijajo druge organizacije za razvoj standardov poleg ESO, če ti standardi izpolnjujejo navedena merila kakovosti, zlasti kadar je treba dodatno okrepiti interoperabilnost med napravami, aplikacijami, odložišči podatkov, storitvami in omrežji. Na primer, na razvijajočem se področju računalništva v oblaku so prizadevanja za standardizacijo in standardi številni in razpršeni. Omogočiti je treba, da ti standardi podprejo evropske potrebe po zagotovitvi izbire uporabnikom glede interoperabilnosti in prenosljivosti podatkov.

³⁴

³⁵

Posodobitev standardizacije IKT v EU – Pot naprej – COM(2009) 324, 3. 7. 2009.
COM(2010) 245.

Za pravočasno zagotovitev standardov IKT, ki jih potrebuje Evropa, je potreben **stalen dialog** med javnimi organi in zainteresiranimi stranmi ter dialog med organizacijami za razvoj standardov, vključno s forumi in konzorciji. Komisija bo z zainteresiranimi stranmi še naprej preučevala možnosti za večjo preglednost in predvidljivost obravnave pravic intelektualne lastnine v okviru standardizacije IKT. Komisija bo poleg tega pomagala ESO in jih spodbujala k nadaljnji krepitvi sodelovanja s forumi in konzorciji, zlasti za vključevanje specifikacij forumov/konzorcijev v sistem evropske standardizacije, na primer s hitrimi postopki standardizacije.

Ukrepi

- (19) Priloženi predlog uredbe bo v okviru dokumentov o javnih naročilih omogočil sklicevanje na **izbrane standarde IKT**, ki so splošno sprejeti na trgu in izpolnjujejo vrsto meril kakovosti na podlagi načel STO za mednarodne postopke standardizacije, na področjih, kjer ESO niso dejavni, kjer se standardi ESO niso uveljavili na trgu ali so zastareli.
- (20) Komisija bo v **politikah EU** vse bolj uporabljala **izbrane standarde IKT**, ki izpolnjujejo ista merila kakovosti, zlasti kadar je treba dodatno okrepiti interoperabilnost med napravami, aplikacijami, odložišči podatkov, storitvami in omrežji.
- (21) Komisija bo leta 2011 ustanovila in začela voditi posebno **platformo zainteresiranih strani**, ki bo Komisiji svetovala v zvezi z izvajanjem politike standardizacije na področju IKT, vključno z delovnim programom za standardizacijo IKT, določanjem prednostnih nalog v podporo zakonodaji in politikam ter opredeljevanjem specifikacij, razvitih v okviru globalnih forumov in konzorcijev IKT.
- (22) Države članice bi morale **okrepiti uporabo standardov v javnih naročilih za IKT, vključno z izbranimi standardi IKT**, da se podprejo interoperabilnost in inovacije ter prepreči vezanost na določeno tehnologijo.
- (23) ESO morajo zagotoviti stalno izboljševanje postopkov za **vključevanje standardov IKT, ki jih razvijajo druge standardizacijske organizacije, v sistem evropske standardizacije**, na primer s hitrimi postopki standardizacije.

7. STANDARDI ZA VEČJO KONKURENČNOST EU NA SVETOVNEM TRGU

Evropa z NSB, ki so vsi člani ISO in IEC, že ima vodilno vlogo v mednarodni standardizaciji. Standardi imajo pomembno vlogo pri **pospeševanju konkurenčnosti evropskih podjetij na svetovnem trgu**, saj jim omogočajo dostop do tujih trgov in oblikovanje poslovnih partnerstev po vsem svetu³⁶.

Sistem evropske standardizacije zato priznava prvenstvo mednarodnih standardov v dunajskem in dresdenskem sporazumu, ki sta vzpostavila okvir za sodelovanje med ESO in mednarodnimi organi za standardizacijo. Mednarodni standardi še posebej prispevajo k odpravi ovir za trgovino, ki so posledica razlik med tehničnimi predpisi

³⁶ Vodilna pobuda strategije Evropa 2020 za trgovino, rast in svetovne zadeve – COM(2010) 612.

različnih držav, ter so močno orodje za spodbujanje zbliževanja zakonodaj. Evropski standardi bi morali torej temeljiti na mednarodno sprejetih standardih ISO, IEC in ITU, kadar koli je to mogoče. Zato bi se morale preučiti nadaljnje možnosti za večje zbliževanje z mednarodnimi standardi. Evropski standardi so potrebni, kadar mednarodnih standardov ni ali kjer ne izpolnjujejo zadostno svoje legitimne regulative vloge in ciljev politike. Kadar se evropski standardi razlikujejo od obstoječih mednarodnih standardov, bi bilo treba ta odstopanja pojasniti.

EU in EFTA sta sicer zavezani izvajanju vseh mednarodnih standardov, ki so združljivi z vrednotami evropske standardizacije, saj pomagajo odstranjevati nasprotujoče si evropske standarde, vendar nobena druga država ali regionalna organizacija ni v enaki meri zavezana uporabi mednarodnih standardov. EU bo zato še naprej **spodbujala uporabo mednarodnih standardov**, dejavno preprečevala zaščitne ukrepe, od svojih partnerjev pa pričakovala podobno ravnanje.

Evropa je pogosto prva pri razvoju novih vrst tržnega blaga, storitev in tehnologij, na primer na področjih, kot so električna vozila, varnost, energetska učinkovitost in inteligentna energetska omrežja. Z usmerjanjem razvoja evropskih ali mednarodnih standardov na teh področjih lahko optimizira prednosti prvega na trgu ter okrepi konkurenčnost evropske industrije. **Organi za standardizacijo s sedežem v EU bi morali zato nadaljevati s pripravo predlogov za mednarodne standarde** na področjih, kjer ima Evropa vodilno mesto na svetovni ravni, da se optimizira evropska primerjalna prednost. Mednarodni standardi bodo pomembni tudi pri reševanju družbenih vprašanj, kot so podnebne spremembe, dostopnost in življenjske razmere starajočega se prebivalstva. Za učinkovite ukrepe bo potrebno tesnejše sodelovanje med ESO in njihovimi mednarodnimi partnerji med pripravljalno fazo razvoja standardov.

Evropska standardizacija je lahko spodbuda za sosednje države in druge regije po svetu. Sistem evropske standardizacije bi bilo treba spodbujati z okrepljeno in boljše usklajeno preglednostjo ter pobudami za tehnično pomoč, da se na primer poveča udeležba držav v razvoju in najmanj razvitih držav pri oblikovanju mednarodnih standardov, ali z uvedbo strokovnjakov za standardizacijo in zakonsko urejanje notranjega trga na trgih tretjih držav.

Ker trgovinska politika EU posebno pozornost posveča **ZDA, Kitajski, Rusiji, Japonski, Indiji in Braziliji**, je za naše gospodarske odnose s temi državami pomembno okrepiti sodelovanje na področju standardizacije. V tem okviru Komisija posebej pozdravlja dosežke Čezatlantskega ekonomskega sveta in Forum za regulativno sodelovanje na visoki ravni pri krepitvi zgodnjega sodelovanja v zvezi s standardizacijo med EU in ZDA na področju energetske učinkovitosti, električnih vozil, dostopnosti in inteligentnih energetskih omrežij. Spodbudno je tudi sodelovanje med Komisijo in Kitajsko. Podobne ukrepe bi bilo treba sprejeti z drugimi partnericami, kot je Indija.

V okviru **evropske sosedске politike** se spodbuja regulativni model EU, partnerice pa se poziva, da izkoristijo privlačnost skupnega regulativnega okolja. Več partneric je že sprejelo obsežen pristop zbliževanja s standardi EU, prizadevajo pa si tudi za uresničevanje zavez, da prevzamejo navedene evropske standarde v okviru pogajanj za poglobljene in celovite sporazume o prosti trgovini z EU.

S širšo uporabo prostovoljnih mednarodnih standardov v zakonskem urejanju se lahko doseže tudi zbliževanje zakonodaj med različnimi državami in trgovinskimi sistemi, s čimer se zagotovi pravilno delovanje svetovnih trgov, tudi finančnih. Evropska komisija in države članice bi morale med trgovinskimi pogajanji in dialogom o regulativni ureditvi še naprej spodbujati zbliževanje zakonodaj in uporabljati obstoječe sektorske pobude, ki zajemajo standardizacijo. EU bi morala z mednarodnimi partnericami spodbujati uporabo prostovoljnih mednarodnih standardov v zakonskem urejanju ter si prizadevati za večjo odprtost, preglednost in kakovost/učinkovitost postopkov.

ESO že sodelujejo z mednarodnimi partnerji in usklajujejo svoje dejavnosti z njimi. **Skupaj bi morali skleniti nadaljnje sporazume s priznanimi organi za standardizacijo v tretjih državah in regijah.**

Ukrepi

- (24) Komisija se bo še naprej **zavzemala za krepitev zbliževanja z mednarodnimi standardi, uporabo prostovoljnih standardov v zakonskem urejanju in uporabo obstoječih sektorskih pobud za zbliževanje zakonodaj** v okviru dialoga o regulativni ureditvi in trgovinskih pogajanj. Komisija bo podprla in okrepila sedanji dialog o regulativni ureditvi, zlasti kadar dialog izrecno vključuje standardizacijo, ter preučila možnost dialoga z novimi partnerji.
- (25) Komisija bo zagotovila **tehnično pomoč** za države in regije, da bo spodbudila njihovo sodelovanje pri pripravi mednarodnih standardov.
- (26) Komisija bo s podpiranjem **strokovnjakov za evropsko standardizacijo** v državah, ki so na trgovinskem področju strateško pomembne za EU, krepila sodelovanje z njihovimi organi za standardizacijo.
- (27) Komisija pričakuje, da bodo ESO in NSB pripravili več **predlogov za mednarodne standarde na področjih, kjer ima Evropa vodilno mesto na svetovni ravni**. Komisija zahteva tudi, da ESO dejavno spremljajo evropsko uspešnost v mednarodni standardizaciji ter o tem letno poročajo Komisiji.
- (28) **ESO morajo pri mednarodnih zadevah delovati skupaj** ter nadalje okrepiti obstoječe sodelovanje z mednarodnimi partnerji. Tako okrepljeno sodelovanje bi moralo zajeti inovativna področja razvoja standardov ter nadaljnje spodbujanje mehanizmov za skupno pripravo standardov.

8. SPREMLJANJE NAPREDKA IN RAZVOJ STRATEGIJE PO LETU 2020

Komisija bo začela ukrepe izvajati takoj; za nekatere ukrepe bo treba počakati na začetek veljavnosti priložene uredbe, predvidoma 1. januarja 2013.

Neodvisen pregled, s katerim se bo presodilo in ocenilo izpolnjevanje strateških ciljev tega sporočila, se bo začel najpozneje leta 2013. Glavni cilj pregleda bo oceniti, ali se je sistem evropske standardizacije dolgoročno zmožen prilagoditi hitro spreminjajočemu se okolju ter prispevati k strateškim notranjim in zunanjim ciljem Evrope, zlasti na področju industrijske politike, inovacij in tehnološkega razvoja. V okviru pregleda se bo preverilo tudi, ali sistem evropske standardizacije izpolnjuje

potrebe trga, ali je dovolj vključujoč ter zagotavlja zadostno zastopanost. Preučilo se bo tudi, ali bi bilo treba izbranim evropskim organizacijam, ki zastopajo MSP in družbene zainteresirane strani, podeliti glasovalne pravice v ESO. Poleg tega bi bilo treba oceniti, kako lahko sistem evropske standardizacije podpre evropske standarde, ki v globaliziranem gospodarstvu presegajo okvir enotnega trga. Komisija bo zagotovila tudi popolno uskladitev z večletnim finančnim okvirom po letu 2013 ter določbami finančne uredbe. Neodvisen pregled bo omogočil tudi določitev strateških prednostnih nalog za standardizacijo po letu 2020. S temi prednostnimi nalogami se bo oblikovala trdna podlaga za politiko evropske standardizacije in zagotovilo, da bo standardizacija še naprej pomembno prispevala k prihodnosti Evrope.

Ukrep

- (29) **Z neodvisnim pregledom**, ki se bo začel najpozneje leta 2013, se bo ocenil napredek pri izpolnjevanju strateških ciljev ter presodila uspešnost sedanjega upravljanja sistema evropske standardizacije. Preučili se bodo ukrepi, s katerimi bi se zagotovil hitrejši, bolj vključujoč in učinkovitejši razvoj standardov ob hkratni ohranitvi strateškega položaja EU v odnosu do naših glavnih trgovinskih partneric. Komisija bo zagotovila tudi uskladitev z večletnim finančnim okvirom po letu 2013 ter določbami finančne uredbe.